

alpenkonvention • convention alpine
convenzione delle alpi • alpska konvencija
Alpine Convention
German Presidency 2015 – 2016

Izjava XIV. Alpske konference o krepitvi trajnostnega gospodarstva v Alpah

Pogodbenice Alpske konvencije,

Priznavajo posebno občutljivost Alp kot življenjskega prostora za več kot 14 milijonov ljudi, bogato kulturo in tradicijo Alp, izredne naravne in kulturne krajine ter obravnavajo Alpe kot središče biotske raznovrstnosti evropskega in globalnega pomena, ki so še posebej občutljive za podnebne spremembe; kot območje, kjer se križajo evropske poti in kot regije z omejeno razpoložljivostjo še posebej prostora in tal;

Poudarjajo vlogo prebivalcev v Alpah, njihovo raznolikost in znanje, njihov potencial za inovacije in njihov prispevek k trajnostnem gospodarstvu v regiji;

Se zavedajo, da bi moral biti dolgoročni cilj za alpsko regijo, da se postopoma preusmeri na zeleno in trajnostno gospodarstvo, ki upošteva omejitve okolja regije, obravnava izzive kot so podnebne spremembe, demografski razvoj in omejene naravne vire ter prispeva k dobremu zdravstvenemu stanju ter visoki kakovosti življenja prebivalstva;

Poudarjajo pomen celovitega doseganja ciljev Alpske konvencije in njenih protokolov, še posebej v luči izzivov, s katerimi se sedaj sooča območje Alp;

Pozdravljajo prizadevanja na tem področju, ki jih je izvedlo nemško predsedstvo v okviru svojega dvoletnega predsedovanja ter cenijo delo, ki so ga izvedle delovne skupine in platforme, opazovalke in delo izvedeno v okviru ad-hoc procesov v okviru Alpske konvencije;

Pozdravljajo sprejem izjave o trajnostnem prostorskem razvoju v Alpah, ki so jo sprejeli ministri pristojni za prostorsko načrtovanje;

Še posebej pozdravljajo 6. Poročilo o stanju Alp o »Zelenem gospodarstvu« in njegove zaključke ter priporočila; prav tako upoštevajo pretekla poročila o temah, ki so povezane s trajnostnim gospodarstvom v Alpah, kot so promet in mobilnost, vode, razvoj podeželja in inovacije, trajnostni turizem in demografske spremembe;

Želijo prispevati k implementaciji pariškega sporazuma in k doseganju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov, strategiji Evropa 2020 in k 7. okoljskemu akcijskemu programu Evropske unije;

Poudarjajo potrebo po implementaciji Večletnega programa dela 2017-2020 Alpske konference, ki določa »Zeleno gospodarstvo« kot eno izmed prednostnih nalog sodelovanja.

Z namenom krepitev trajnostnega gospodarstva v Alpah, pogodbenice izjavljajo naslednje:

1. Trajnostno alpsko gospodarstvo bo služilo potrebam ljudi

Pogodbenice Alpske konvencije bodo definirale nadaljnji razvoj v smeri trajnostnega gospodarstva. To bodo izvedle na osnovi ciljev za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe, za učinkovito in varčno rabo energetskih virov, ki so usklajeni z ohranjanjem ekosistemskih storitev ter biotske raznovrstnosti in krajine ter prenašajo takšne cilje v izvedljive strategije in politike.

Pogodbenice Alpske konvencije bodo še nadalje krepile svoja prizadevanja za zagotavljanje blagostanja prebivalstva v Alpah in bodo delale v smeri celovite rabe potencialov konkurenčnosti in zelenih delovnih mest. Potenciali se še posebej nahajajo znotraj gradbene dejavnosti, energije, prometa, turizma, industrijske in storitvene dejavnosti, kakor tudi v okviru kmetijstva in gozdarstva. Vse to lahko

dosežemo z ustvarjanjem in nadaljnjim razvojem trajnostnih regionalnih proizvodov ter verig ustvarjanja dodane vrednosti.

Pri spodbujanju zelenih in trajnostnih inovacij bodo pogodbenice Alpske konvencije izkoristile znanje, talente in kulturne vire, ki so na razpolago v Alpah. Osredotočile se bodo na sposobnosti in potrebe prebivalstva in poudarile odpornost ter prilagodljivost regije na gospodarske, socialne in okoljske izzive.

Da bi bolje zadostile potrebam ljudi po mobilnosti, dostopnosti, svežem zraku, zdravem okolju in krajinah bodo pogodbenice Alpske konvencije nadaljevale svoja prizadevanja za razvoj trajnostih, v prihodnost usmerjenih prometnih politik na osnovi inteligentne mešanice različnih možnosti mobilnosti znotraj in čez Alpe tako za ljudi kot za blago.

Da bi ustvarile prednosti za vsa družbena področja bodo pogodbenice Alpske konvencije okrepile sodelovanje in omogočale dialog med vsemi relevantnimi akterji vključno z akterji iz gospodarstva, državljani, strokovnjaki ter vladnimi in nevladnimi organizacijami. Da bi zagotovili razvoj celostnih politik za celo vrsto deležnikov, pogodbenice spodbujajo široko soudeležbo vseh področij delovanja njihovih nacionalnih in regionalnih vlad.

2. Trajnostno alpsko gospodarstvo bo pomagalo premostiti podnebne in energetske izzive

V osrčju trajnostnega gospodarstva je preobrazba Alp v regijo, ki je odporna za podnebje kot predvidevajo mednarodni in evropski sporazumi. Kot predvideva pariški sporazum bodo pogodbenice Alpske konvencije okrepile svoje aktivnosti pri blaženju in prilagajanju do idealnega cilja splošne podnebne nevtralnosti v Alpah do 2050 in razširitve dometa konvencije na tem področju – prav tako ustvarjanje javne zavesti.

Posvetovalni odbor za alpsko podnebje, ki ga ustanavlja ta Alpska konferenca, bo združil različne obstoječe pobude na ravni Alp ter pripravil sistem merljivih ciljev za

celovito strategijo podnebno nevtralnih Alp, ki bo upoštevala Akcijski načrt za podnebje v Alpah. Pogodbenice Alpske konvencije z velikim zanimanjem spremljajo ustanovitev virtualnega alpskega observatorija kot konkretnega ukrepa za sodelovanje, ki želi okrepiti znanstveno razumevanje za Alpe pomembnih podnebnih procesov in pričakujejo več informacij o njegovem napredku.

Razvoj učinkovitih in nizko-ogljicnih sistemov je ključnega pomena za trajnostno gospodarstvo, kjer je pomemben sestavni del napredka k viziji »obnovljivih Alp«. Pogodbenice Alpske konvencije si bodo še nadalje prizadevale za energetske učinkovitost in energetske prihranke, med drugim s pomočjo nizkoenergetskih zgradb in četrti ter v prometu. Zaradi tega z velikim zanimanjem pozdravljajo rezultate pobude iz konference o gradnji v Alpah ter se veselijo nadaljevanja izmenjav o teh temah kakor tudi nadaljevanja arhitekturnega natečaja »Constructive Alps« ter prizadevanj v smeri blaženja in energetske učinkovitosti v hotelirstvu in turizmu. Nadalje poudarjajo pomen širjenja proizvodnih zmogljivosti za obnovljive vire energije, kjer bosta upoštevana ohranjanje narave in trajnostna raba tal.

Da bi še nadalje razvijali potencial za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe na lokalni in regionalni ravni, bodo pogodbenice Alpske konvencije še nadalje podpirale številna konstruktivna prizadevanja, ki jih izvajajo lokalne uprave in njihova omrežja ter nevladni akterji in dejavnosti. Krepitev odpornosti na celotnem območju Alp lahko tudi poveča njegov potencial za zeleno rast. To lahko dosežemo s povečanjem prizadevanj vseh deležnikov na vseh ravneh, vključno z občinami, državljani in gospodarskim sektorjem. Ta prizadevanja naj gredo v smeri prilagajanja na podnebne spremembe s pomočjo projektov na vseh teritorialnih ravneh, prav tako s priznavanjem rezultatov, ki so pri tej temi bili doseženi v okviru Alpske konvencije preko izvirnih pobud in skupnih raziskav ter projektov sodelovanja.

3. Narava in krajina sta vira za trajnostno alpsko gospodarstvo

Narava, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in krajina predstavljata vrednoti, ki zdaleč presegata gospodarske vrednosti in zagotavljata temelj življenja in osnovo za številne gospodarske dejavnosti v Alpah. Da bi te vrednote intenzivneje vključili v sprejemanje odločitev v gospodarstvu, bodo pogodbenice Alpske konvencije krepile dialoge in skupne projekte med relevantnimi javnimi in zasebnimi akterji iz dejavnosti, ki so povezane z naravo in varstvom krajine, vključno z oceno in internalizacijo zunanjih okoljskih dejavnikov.

Da bi okrepili upravljanje z naravnimi nevarnostmi in tveganji, bo Alpska konferenca svoje 7. Poročilo o stanju Alp namenila temi »Obvladovanje tveganj v kontekstu naravnih nesreč«. Prav tako bodo pogodbenice Alpske konvencije okrepile svoja prizadevanja na področju trajnostnega upravljanja voda, ki ustvarja sinergije med ohranjanjem ekološkega stanja in obnovo rek ter med zahtevami za poplavno zaščito.

Pogodbenice Alpske konvencije poudarjajo vlogo ekoloških omrežij zaščitenih in nezaščitenih območij pri ustvarjanju zelenih delovnih mest, trajnostnih verigah ustvarjanja dodane vrednosti ter regionalnih okolju prijaznih proizvodih. Uporabile bodo obstoječe in nove pilotne regije znotraj okvira platforme za ekološko omrežje, da bi tako preizkusili najbolj obetavne primere dobrih praks, ki bi pozitivno vplivali na trajnostni regionalni razvoj gospodarstva. Da bi omogočili biotsko raznovrstnost in varstvo krajine, ki presega osrčje alpske regije, bi bilo potrebno okrepiti sodelovanje med platformo za ekološko omrežje in med na novo ustanovljeno akcijsko skupino 7 o ekološki povezljivosti, ki deluje v okviru Strategije Evropske unije za alpsko regijo (EUSALP).

Naravni in kulturni viri, krajine in biotska raznovrstnost predstavljajo prednost za alpski turizem, prav tako pa so gonilne sile za gospodarski razvoj in okoljske spremembe. Da bi ustvarili ravnovesje med temi vidiki, se bodo pogodbenice Alpske konvencije še nadalje posvetile potencialu turistične dejavnosti za

ustvarjanje trajnostnih delovnih mest, dohodka in rekreativnih priložnosti. Pogodbenice Alpske konvencije spodbujajo vse relevantne deležnike, da razvijejo dodatno ponudbo trajnostnega turizma, vključno s trajnostno celoletno ponudbo.

4. Gospodarstvo z učinkovito rabo virov je ključ do trajnostne prihodnosti

Pogodbenice Alpske konvencije bodo podprle aktivnosti o učinkoviti rabi virov ter zmanjšanem vnosu virov – kot denimo vode, energije, materiala, prostora in tal. Podprle bodo zmanjšanje odpadkov in recikliranje virov, tudi na osnovi načel krožnega gospodarstva. Spodbujale bodo povišano rabo regionalno dostopnih, obnovljivih virov kot je les za proizvodnjo in gradnjo z uporabo celotnega življenjskega kroga vira.

Prostor in tla sta omejena in dragocena vira. Pogodbenice Alpske konvencije bodo podpirale politike in aktivnosti, ki so usmerjene v trajnostno upravljanje s prostorom in tlemi ter v trajnostni prostorski razvoj. Pozdravljajo sprejetje Izjave o trajnostnem prostorskem razvoju v Alpah, ki so jo sprejeli ministri pristojni za prostorsko načrtovanje, veselijo se nadaljevanja del v okviru ad hoc ekspertne skupine o tej temi in krepite izmenjave o skupni viziji za prostorski razvoj v Alpah, da bi tako v celoti dosegli cilje protokola »Urejanje prostora in trajnostni razvoj«.

Kar zadeva ohranjanje in preudarno rabo tal bodo pogodbenice Alpske konvencije izvedle nadaljnje korake v smeri izvajanja protokola »Varstvo tal« in okrepile kvalitativno in kvantitativno ohranjanje tal.

Trajnostno gorsko gozdarstvo in hribovsko kmetijstvo sta ključni gonilni sili za trajnostno alpsko gospodarstvo. Trajnostno hribovsko kmetijstvo med drugim proizvaja visoko kakovostne proizvode, ki varčujejo z viri, ohranjajo in razvijajo tipične kulturne krajine, varujejo biotsko raznovrstnost ter zagotavljajo prednosti za gospodarstvo in varstvo hrane. Gorsko gozdarstvo igra pomembno vlogo pri zagotavljanju trajnostnega energetskega vira kakor tudi pri zagotavljanju visoko kakovostnih materialov ter prispeva k zmanjševanju tveganj za naravne nevarnosti.

V kontekstu trajnostne rabe virov bodo pogodbenice Alpske konvencije vestno izpolnjevale svoje odgovornosti pri podpori Stalnemu sekretariatu in Deželi Koroški v njuni vlogi so-vodilnih v EUSALP akcijski skupini 6 o naravnih virih vključno z vodo in kulturnimi viri. Hkrati bodo tudi sodelovale pri drugih akcijskih skupinah kot je akcijska skupina 4 o intermodalnosti in interoperabilnosti prometa. Na splošno zagotavlja konvencija in njeni protokoli znanje, ki je osnova za prispevek Alpske konvencije k EUSALP, njeni cilji bi morali biti na splošno vključeni v delo EUSALP.

5. Trajnostno alpsko gospodarstvo zahteva stalna prizadevanja

Pogodbenice Alpske konvencije pozivajo vse opazovalke in druge relevantne akterje, da podprejo skupna prizadevanja za postopni prehod na trajnostno gospodarstvo v Alpah.

Da bi mobilizirali vire in širok spekter deležnikov bodo pogodbenice Alpske konvencije obravnavale dejavnosti trajnostnega gospodarstva v skupnih transnacionalnih projektih, kjer bodo uporabile vire financiranja kot je INTERREG Program Območje Alp.

Pri nadaljnjih konkretnih korakih za spodbujanje trajnostnega gospodarstva bo upoštevano 6. Poročilo o stanju Alp in njegova priporočila. Na tej osnovi bodo pogodbenice Alpske konvencije pod vodstvom Nemčije sodelovale pri pripravi vse obsegajočega in ambicioznega akcijskega programa za zeleno gospodarstvo v alpski regiji, kar bi upoštevali pri naslednji Alpski konferenci.